

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Транспортні технології»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора

С.Т. Яримбаш

08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 33 Економіка транспорту

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність	<u>275 «Транспортні технології (за видами)»</u>
спеціалізація	<u>275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»</u>
освітня програма	<u>«Організація перевезень і логістичне управління на залізничному транспорті»</u>
спеціалізація	<u>275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»</u>
освітня програма	<u>«Організація перевезень і логістичне управління на автомобільному транспорті»</u>

інститут, факультет машинобудівний інститут, транспортний факультет

мова навчання українська

Запоріжжя – 2021 рік

Робоча програма з дисципліни «Економіка транспорту» для студентів спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)», освітні програми (спеціалізації): «Організація перевезень і логістичне управління на залізничному транспорті» (275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)») та «Організація перевезень і логістичне управління на автомобільному транспорті» (275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»).

19 серпня 2021 року. - 11 с.

Розробники: Васильєва Л.О., старш. викладач кафедри «Транспортні технології», канд. техн. наук;
Харченко Т.В., старш. викладач кафедри «Транспортні технології».

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Транспортні технології». Протокол від 19 серпня 2021 року № 1.

Завідувач кафедри «Транспортні технології»

19 серпня 2021 року

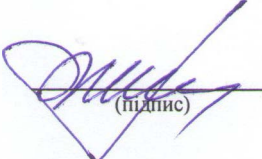

_____ (підпис)

С.М. Турпак

Схвалено науково-методичною комісією, транспортного факультету Національного університету «Запорізька політехніка». Протокол від 19 серпня 2021 року № 97.

19 серпня 2021 року

Голова НМК

_____ (підпис)

О.Ф. Кузькін

19 серпня 2021 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,5	Галузь знань <u>27 Транспорт</u>	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>275 «Транспортні технології (за видами)»</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 1		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		8-й	8-й
Загальна кількість годин – 165 год.	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		36 год.	8 год.
Практичні, семінарські			
27 год.		6 год.	
Інші			
Самостійна робота			
	102год.	151 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 7 самостійної роботи студента – 11		Вид контролю залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,6;

для заочної форми навчання – 1:11.

1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка транспорту» є вивчення, узагальнення і систематизація найважливіших економічних показників ефективності транспортних технологій, які використовуються при оцінці соціально-економічного положення логістичних систем транспортних підприємств в умовах ринку.

Задачами вивчення дисципліни є:

Засвоєння комплексної оцінки кількісних та якісних показників, які характеризують ефективність логістичних систем в діяльності транспорту.

Оволодіння знаннями інноваційної та інвестиційної політики на транспорті.

Вивчення методів оцінки ефективності капітальних вкладень та фінансових інвестицій, на підставі яких проводити техніко-економічні розрахунки, порівняння та обґрунтування процесів проектування, конструювання, виробництва, ремонту, реновації, експлуатації об'єктів транспорту.

Вивчення шляхів підвищення ефективності роботи транспорту, оптимізації його діяльності, виявлення резервів забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємств транспорту.

Формування у студентів системи знань, необхідних для організації ефективної роботи транспортних підприємств.

Для поглибленого вивчення питань економіки підприємств транспорту передбачаються практичні заняття.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

фахову компетентність:

СК-9: здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень.

Очікувані програмні результати навчання:

РН-18: досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Ефективність діяльності транспорту в ринкових умовах

Тема 1. Особливості ринкової економіки у рамках ринку транспортних послуг

Теоретичні основи функціонування ринкової економіки. Основні принципи ринкової економіки. Класифікація типів і видів ринків. Ринок транспортних послуг як економічна система. Модель чистої конкуренції на ринку транспортних послуг. Модель монопольного ринку транспортних послуг. Державне регулювання ринку транспортних послуг. Адміністративні та економічні регулятори транспортної діяльності.

Тема 2. Інвестиційна діяльність підприємств транспорту

Поняття про інвестиції. Класифікація інвестицій. Поняття інвестиційної діяльності. Учасники інвестиційної діяльності. Поняття інвестиційного циклу та інвестиційного процесу.

Тема 3. Методи оцінки впровадження інновацій та інвестиційних проектних рішень

Історичний аспект методів оцінки інвестиційних рішень. Особливості транспорту, які слід враховувати при оцінці інвестиційних проектів. Види в нетранспортного ефекту. Загальні положення проектного аналізу.

Тема 4. Лізинг на транспорті

Визначення лізингу. Види і типи лізингу. Суб'єкти і об'єкти лізингових відносин. Організація і техніка лізингових операцій на транспорті. Лізингові платежі. Основні поняття та методи розрахунків.

Тема 5. Податки та податкова система в Україні

Сутність податків. Двоїстий характер податків. Джерело податків. Функції податків. Принципи оподаткування. Досвід оподаткування зарубіжних країн.

Тема 6. Оцінка економічної безпеки та конкурентоспроможності підприємств транспорту

Основні функції, види і склад бізнес-планів. Аналіз та оцінка діяльності транспортного підприємства. Аналіз фінансового становища. Аналіз конкурентів. Тарифна політика підприємства. Оцінка фінансово-економічного стану та ефективності діяльності підприємств транспорту.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	усьо- го	у тому числі				усьо- го	у тому числі		
		лек.	пр.	інші	с.р.		лек.	пр.	с.р.
Змістовий модуль 1. Ефективність діяльності транспорту в ринкових умовах									
Тема 1. Особливості ринкової економіки у рамках ринку транспортних послуг	25	4	3		18	25	1		24
Тема 2. Інвестиційна діяльність підприємств транспорту	25	6	4		15	25	1		24
Тема 3. Методи оцінки впровадження інновацій та інвестиційних проектних рішень	30	8	6		16	30	2	2	26
Тема 4. Лізинг на транспорті	25	6	4		15	25	1	1	23
Тема 5. Податки та податкова система в Україні	25	4	4		17	25	1	1	23
Тема 6. Оцінка економічної безпеки та конкурентоспроможності підприємств транспорту	35	8	6		21	35	2	2	31
Усього годин	165	36	27		102	165	8	6	151

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ринок транспортних послуг як економічна система	3
2	Техніко-економічні розрахунки обсягів перевезень вантажів та пасажирів	4
3	Розрахунок економічної ефективності механізації складу.	6
4	Розрахунок економічної ефективності заміни парку автомашин однієї марки на парк автомашин другої марки	4
5	Розрахунок економічної ефективності впровадження транспортування вантажів в контейнерах	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Розрахунок витрат на перевезення вантажу залізничним транспортом	6
	Загальна кількість годин	27

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Причини існування монополії на ринку транспортних послуг.	4
2	Природна монополія на транспорті та її регулювання.	4
3	Поняття виробничої потужності та виробничої програми транспортного підприємства	4
	Розрахунок виробничої потужності та виробничої програми.	6
4	Поняття капітальних вкладень на транспорті.	4
	Методи розрахунків капітальних вкладень	8
5	Методи розрахунків лізингових платежів на транспорті.	4
	Розрахунок лізингових платежів.	8
6	Види транспортних податків.	6
	Методи розрахунків податків на транспорті.	8
7	Попит і пропозиція на ринку транспортних послуг.	4
	Попит на транспортні послуги і фактори які на нього впливають.	4
8	Методологічні принципи визначення пропозиції транспортних послуг та чинники, які на нього впливають.	8
9	Формування попиту і пропозиції на транспортні послуги.	6
10	Методи ціно утворювання	8
11	Транспортні тарифи	8
12	Роль, місце і призначення аналізу, планування, прогнозування в управлінні транспортними підприємствами і регулювання ринку транспортних послуг.	8
	Загальна кількість годин	102

8. Індивідуальні завдання

Студенти денної та заочної форми виконують індивідуальні практичні завдання з визначенням лізингових платежів та заповненням податкових документів при організації перевезень транспортним підприємством (за завданням викладача).

Для студентів заочної форми навчання, крім того, передбачена контрольна робота, яка містить практичні завдання.

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь: для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення: для розкриття сутні питання;
- бесіда: для усвідомлення за допомогою діалогу нових термінів, понять;
- ілюстрація: для розкриття питання через його символічне зображення (схеми, графіки);
- практична робота: для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- проблемний виклад матеріалу: для створення проблемної ситуації.

10. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні знання та вміння.

Знання правильно оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень на автомобільному та залізничному транспорті.

Вміння досліджувати транспортні процеси, проводити порівняння та обґрунтування процесів проектування транспортних технологій, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій, проводити техніко-економічні розрахунки.

11. Засоби оцінювання

Для студентів денної форми навчання:

- фронтальне опитування під час викладання лекцій;
- індивідуальне опитування на практичних заняттях;
- письмовий контроль за підсумками вивченої теми;
- рішення задач.

Для студентів заочної форми навчання:

- захист контрольної роботи;
- рішення задач;
- письмовий контроль за підсумками опанованого теоретичного матеріалу.

12. Критерії оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1						
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	
10	20	20	10	20	20	100

T1, T2, T3... – теми змістових модулів.

Шкали оцінювання: ECTS та ЗВО

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою ЗВО	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85 – 89	B	добре	
75 – 84	C		
70 – 74	D	задовільно	
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Економіка транспорту» для студентів денної та заочної форми навчання зі спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)» / Укл.: ст. викл. Харченко Т.В. – НУ «Запорізька політехніка», 2021. - 37 с.
2. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Економіка транспорту» для студентів денної та заочної форми навчання зі спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)» / Укл.: ст. викл. Харченко Т.В. – НУ «Запорізька політехніка», 2021. - 29 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Основи економіки транспорту: Підручник / Під редакцією проф.. Щелкунова В.І., проф.. Кулаєва Ю.Ф. [Текст] /В.І. Щелкунов. – К.: Кондор, 2010. – 392 с/
2. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник . [Текст] / Н.М. Бондар. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 400 с.
3. Кулаєв Ю.Ф., В.И. Щелкунов Экономика гражданской авиации: Монография. [Текст] / Ю.В.Кулаев. – К.: Феникс, 2010. – 736 с.
4. Экономика автомобильного транспорта: Учебно методическое пособие в 2 ч. Ч.1 / Р.Б. Ивуть. – Мн.: БНТУ, 2007. – 455 с.
5. Экономика автомобильного транспорта: Учебно методическое пособие в 2 ч. Ч.2 / Р.Б. Ивуть. – Мн.: БНТУ, 2009. – 275 с.

Допоміжна

1. Бойчук І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – К.: Атака, 2007. – 528 с.
2. Гетьман О.О, Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.
3. Жарова О.М. Типовые задачи по экономике автомобильного транспорта: Учеб. Пособие для автотрансп. спец. Вузов. – М.: Высш. Шк., 1991. – 223 с.
4. Корецька С.О., Якимчук А.Ю., Карпан Т.С. Економіка автомобільного транспорту, Навчальний посібник - Рівне: НУВГП, 2012 – 309с.
5. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Податковий кодекс України із змінами і доповненнями, внесеними Законами України. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : \www/ <http://sfs.gov.ua/nk/>

2. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/ http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15).
3. Закон України « Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon.rada.gov.ua/go/1058-15](http://zakon.rada.gov.ua/go/1058-15)
4. Галузева угода між Державним агентством автомобільних доріг України і профспілкою працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України на 2020-2022 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http:// ukravtodor.gov.ua/4489/normatyvno-pravova_baza/](http://ukravtodor.gov.ua/4489/normatyvno-pravova_baza/)
5. Закон України «Про автомобільний транспорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2344-14](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2344-14).
6. Методика розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту від 27 листопада 2009 року № 1146/17162[Електронний ресурс].– Режим доступу : [\www//zhttp://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1146-09](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1146-09).
7. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/ http:// http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17).
8. Повітряний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17).
9. Статут залізниць України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/457-98-п](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/457-98-п).
10. Цивільний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15).